

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ-
HIVATAL ÉS NYOMDA

Cluj, Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.

Az „UJ KELET” telefonjal

Szerkesztőség és kiadó-
hivatal — — — 977
Zs. N. Sz. — — — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
tendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — — 450
Félévre — — — 240
Negyedévre — — — 130
Egy hónapra — — — 45
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 2 lei

Csehszlovákiában

Egy hónapra — 12 ck
Egy szám — 1 ck

VI. évfolyam, 10. szám

Cluj -- Kolozsvár, 5683. Adar 13.

1923. március 1. Csütörtök

A liberális kísértet

Egészen bizonyos: Bratianu miniszter-elnök európai horizontu ember. De horizontja az ötven év előtti Európáé. És a liberális párt, ahogy szavaiban és programjában a politika porondján megjelenik, valóban liberális eszmék hirdetője, csak hogy ez a liberáliszmus a múlt század liberáliszmusa. Ötven év előtt ezek az eszmék az elnyomott európai tömegek felszabadítását jelentették, kitaszított milliók előtt emelték fel a jogok sorompóját, — de elvégre a rabszolgafelszabadítás is nagyszerű emberi gesztus volt a maga idejében, ám próbálja meg ma valaki tele szájjal hirdetni a rabszolgafelszabadítás szükségét, mint legfőbb politikai eszményt, nagyon jól jár, ha csak kikacagják. Angheliescu közoktatásügyi miniszter tegnapi kijelentése, melyet az Uj Kelet nagyváradi munkatársa előtt tett, ennek a liberáliszmusnak klasszikus megnyilatkozása. „A zsidóknak most románoknak kell lenniük, mondotta naiv egyszerűséggel a miniszter, minthogy Magyarországon magyarok voltak. Mi a zsidókat izraelita vallásu román nemzetiségű polgároknak tekintjük.” Még egyszerűbb szavakkal élve ezt mondta a miniszter: A nagy leltározásnál, amikor átvettük Erdélyt vasutáival, bányáival, házaival, barmaival és juhaival, itt találtuk a zsidókat, — nos, átvettük őket is. Ebből aztán messzemenő következtetéseket von le a miniszter.

Liberális politikusok részéről nem először halljuk a zsidókérdés ilyen megvilágítását. Ép a napokban, az alkotmányjavaslat bizottsági tárgyalása során lett világossá az erdélyi népkisebbségek előtt, hogy a liberális párt még mindig az egységes politikai nemzet elvére akarja felépíteni az új Romániát. A múlt század politikai elmélete volt ez: csak egyetlen nemzet alkotja az államot s a más fajtáknak csak akkor válhattak az állam teljesjogu tagjává, ha előbb feladták népi karakterüket és hajlandóságot mutattak, hogy teljességgel beolvadjanak a többségi nemzetbe. Ez volt a vezérlő motívuma a zsidók egyenjogúsításának és ebből a politikai elgondolásból fakadt a heterogén államokban a nemzetiségek elnyomtatása, amely alatt oly sokat szenvedett a román nép is. Maga az egyenjogúsítás, még ilyen fentartásokkal és megszorításokkal is az emberi előrehaladás nagy lendületét jelentette, hiszen jogtalan és elnyomott tömegeket emelt ki sorsuk nyomorúságából. Annak idején csakugyan liberáliszmus volt ez és akik küzdöttek érte, azokat szent akarások hevitették.

Am azóta majdnem egy évszázad telt el, egy világháború rémségeivel és tanulságaival öregegett Európa és az emberiség politikai szótára nagyon megváltozott. A „politikai nemzet” elméletén rég átgázolt az idő s a multat idézi sirjából, aki mindenáron ragaszkodik hozzá. A mi korunk liberalizmusa egészen mást jelent, a szabadság fogalma az élet új oldalait világítja meg. Ebben az általános előrefejlődésben a zsidó nép is új életformák felé törekszik. Az egyéni felszabadulás hajszolását a népi elismertetés vágya váltotta fel. Nem akar többé gazdátlan leltári tárgy lenni a népek csereberegében, de saját értékeire támaszkodva a maga népi életét akarja élni. Ez nem jelenti azt, hogy a zsidóság izolálni akarja magát a környezetétől. Ep ellenkezőleg, hirdetik, hogy az erdélyi zsidóságnak közelednie kell a román néphez akarjuk, hogy ifjuságunk megtanulja érteni és szeretni a román kultúra kincseit. De alapul a magunk népiségét akarjuk, saját kulturánk talaján akarunk állani, amelyet nem rángathat

ki a legkisebb szélvihar, vagy egy könnyed miniszteri szeszély a lábunk alól. A román államnak sem lehet célja, hogy egy új asszimilációs folyamatot indítson meg, amelynek seholsem voltak üdvös eredményei. Angheliescu miniszter is érzi ezt, amikor belső ellentmondásokkal teli nyilatkozatában szükségét érzi a

megállapításnak, hogy a zsidó iskolák tanításnyelve csak héber, vagy román lehet. Miért hát elsikkasztani a zsidó nemzetiséget és miért erőszakos kézzel megbolygatni e kisebbség legfőbb kulturális intézményeit? Nem liberáliszmus ez, Miniszter ur, csak kísértete a liberáliszmusnak.

Holnap nyílik meg a nemzetgyűlés

A kormány az alkotmányhoz többséget keres

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Holnap nyitják meg a nemzetgyűlést és a formalitások elintézése után szombaton az alkotmánytervezet már a Ház elé kerül. A bizottság még dolgozik, néhány pontban azonban már eddig is deferált a liberális ellenzéknek. A pártönkivüli ellenzék nem tartja kielégítőnek a módosításokat és parlamenti és parlamenten kívüli akcióval igyekszik megakadályozni a törvény megszavazását. A parasztpárt, az ellenzéki küzdelem előharcosa, mint tegnap megírtuk, már meg is kezdte parlamenten kívüli akcióját a bukaresti népgyűléssel. A liberális „Viitorul” ma folytatja ellentámadását a parasztpárti akcióra és a következőket írja:

A népgyűlés forradalmi határozatát Lupu doktor provokálta, aki miután külföldön elvégezte nemzetellenes munkáját, most itthon folytatja ugyanazt. Tudnunk kell azonban, — írja a „Viitorul” — hogy a párt ebben a kérdésben nem egységes. A beszarábiai caranisták, élükön Sterével és Halipával, a parlamentben való további munka mellett foglalnak állást, az utcai harcot károsnak ítélik. Sokan vannak még a párttagok és főleg a vidékiek között, akik nem hajlandók Luput a forradalom felé követni. A kilépések megindultak és az erdélyi szervezet elnökének, Bogdán-Duica lemondása után a vidékiek egyre többen hagyják el a pártot.

A kormányt a caranisták belső ügyei nem érdeklik, csak szeretné, ha jobb belátásra jutnának, mert nem szívesen nyulna erélyes eszközökhöz ellenük.

Micescuék belső ellenállása

A parasztpárti „Aurora” az altalaj nacionalizálásával kapcsolatban a liberálisok belső békétlenségével foglalkozik.

Ploestiben — írja az „Aurora” — a peró leumforrás-tulajdonosok értésére adták Bratianuéknek, hogy nem egykönnyen mondanak le jogaikról. Az érdekszállak sok liberális képviselőt és szenátort fűznek a nacionalizálás ellenes mozgalomhoz. Ezzel szemben a pénzügyminiszter nem hajlandó engedni, mert — ugymond — nagy nemzetgazdasági érdekek fűződnek a reformhoz. A „nemzetgazdasági érdekek” nem egyéb, minthogy a liberális bankok már megegyeztek Zaharowékkal, akik bérbe kapják majd a román föld mélyét. Nyentormán döntést egyelőre nem hoznak és azt hisszük, a kormány a nacionalizálás kérdésében bizalmi szavazatot fog kérni... Az ellenzék egységén mulik a szavazás eredménye.

A kétharmad többség

A kormány egyébként a kétharmad többség biztosítására megtette az intézkedéseket és a kamara, valamint a szenátus elnöke közölték a törvényhozókkal, hogy szabadságot semilyen címen nem kaphatnak. A kormányban a tervezett személyváltozások sem lesznek meg egyelőre, nehogy a felmerülő aspirációk veszélyeztessék az egységet. Csak két miniszter távozik, a közmunkügyi és a szépművészeti, de ők is az alkotmány megszavazása után. Az

ellenzék egyrészt is meg akarják nyerni a javaslat részére a „következő kormány” kérdésének felvetésével.

A következő kormány

A „Lupta” vezércikkét ír azokról a hiresztelésekről, amelyek szerint Bratianu utódának kérdése már most aktuális.

— Bratianuék — kezdi a vezércikk — úgyesen lanszirozzák az utódlás híreit. Mivel lehetne jobban megbontani az ellenzék egységét, mint a kormányrajutás lehetőségének felvetésével. Csak természetes, hogy a pártok nagyrésze nem merészel határozott ellenzéki magatartást tanusítani; ha — holnap kormányra kerülhet. A kulisszatitkok azonban a következők:

A király Bratianuéra bízta az alkotmány sikeresítését, mert arról győzték meg, hogy mások nem respektálnák az eddigi királyi jogokat, sőt a kormányforma kérdését is felvetették. Amikor tehát az alkotmány elkészül, olyan kormányra kell jönnie, amely elismeri és nem revidálja az alkotmányt. Az utódnak követnie kell a liberálisok munkáját. Bratianuéknek gazdasági politikájuk csődje miatt távoznok kell. A „csak mi és általunk” elve megbukott, külföldi tüke nélkül nem lehet konszolidálni. Ezért kell Averescu, akinek van még hitele a külföldön. Ez a helyzet, — végzi a „Lupta” — és a következő kormány kérdését bármily külső célszavakkal hozzák is összefüggésbe, aktuális, azt tudnia kell az ellenzéknek is, de azt is, hogy a miniszterek biztatólag megsugják bizalmasaiknak: csak 1924 őszén távozzunk.

Az alkotmányozó bizottságból

Bukarest, február 28. A parlament alkotmányreform bizottsága késő estig folytatta a reform tárgyalását. Elfogadták a bírói hatalomra, valamint a képviselői immunitásra vonatkozó szakaszokat és elejtették a régi alkotmány ama szakaszát, amely a képviselői immunitás alól kiveti a lapszerkesztő képviselőket. Elfogadták a parlament összetételére vonatkozó részt és elhatározták, hogy a parlamenti ülésszakok két 5-5 hónapos időszakból tognak állani, amelyek egyike márciusban, másika októberben kezdődik.

A bizottság egyébként ma befejezi munkálatait és holnap jelentését a Ház elé terjeszti. Az alkotmányreform általános vitája március 6-án, kedden kezdődik.

Bukarest, febr. 28. A „Monitorul Oficial” mai száma királyi dekrétumot közöl, amely szerint a parlament jelenlegi ülésszakát május 1-ig meghosszabították.

A nemzeti párt manifesztuma

Bukarest, febr. 28. A nemzeti párt a fővárosi lapok mai számában manifesztumot tesz közzé, amelyben követeli a parlament feloszlatását és szabad választásokon alapuló új parlament összehívását.

Németország valutajavító alapot létesít. Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés elfogadta a valuta javítására szolgáló alap létesítéséről szóló törvényjavaslatot.

Pozsonyban vallásos reneszánsz van

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Pozsony, február 28. Már a vonatban, ahogy elhagytuk Marcheggét, éreztem: valami szép, régi város felé megyünk, — micsoda boltozatos, gettó-beli levegő csapott meg! — a kupében hajlott, sovány zsidók ültek mellettém, már egészen öregek, ők valahonnan Galiciából jöhettek alá a Kárpátokon, de mellettük ott voltak a fiatalok, csinoskodó, pakompártos, reformzsidók, ezek minden héten legalább egyszer átjárnak villamoson Bécsbe és odahaza is hochdeutschal beszélnek.

Amikor a pozsonyi állomáson leszállottam és egyik utitársam figyelmembe ajánlotta: — steigen Sie nur ab beim Goldenen Hirschen — és egy emelkedő kanyarodáson, összeépített házak között eltűnt, eszembe jutott, legutóbb is két francia író Jean és Jerome Tharaud illetődött meg ezen az ómivű zsidó életen, ami itt, a régi Felsőmagyarországon, mintha vitrinebe helyezték volna már idők előtt, épségben és antik patinában, édeskés zamattal megmaradt — így, ilyen hullámveréses érzéssel indultam be magam is, szállodámból, a kanyargó falépcsőkön, a Duna mellett enyhe dombon elhúzódo gettó utcáiraiba.

A csillagok halvány ágással már jöttek fel a fejünk felett, pillanatok alatt mely kapualjakból, közökből, sikátorokból, lépcsős ereszkedésekből ezerszámra indultak meg a templomok felé öreg férfiak kaftánban és rókaszőr kalappal, apró gyerekek legalább husz centi hosszú hajfürttel, asszonyok fehér csipkés kendővel, kivásaltan, kikeményítetten, mintha régi rézmetszetekből léptek volna ki, de mindannyiukon, ahogy így tipegve, vagy sietős apró lépésekkel mentek, előmlött valami középkori hangulat. — II. József császár — kellett okvetlen gondolnom, — most a Duna másik oldalán ül a Burgban és az ő hű zsidai itt Pozsonyban, a vas-tag falak mögött, sürgéssel-forgással kezdik ünnepegni a szombat eljövését, ő, ő — kiabált ki még most is némelyikükből — csak ne volnának az adóajstromozók, pénzügyörök és végrehajtók — valóban meg sem érezték, hogy impériumváltozás van, a zsidók ma is nyögnek a mindenféle állami kirovás alatt és a pénzügyi krízis alatt — meg Tycho Brache is eszembe jutott, a prágai csillagász és általában valami prágai gettós, császáros impresszióm volt, ezt pedig feltétlenül a csehok csinálták, akik már akkor is, jó százévekkel előbb, zöld, piros, barna prémekkel, vadászkosztümökkel, fekete bársony manzsettákkal és fehér csipkével körülköntözték az akkori zsidó életet.

Mondom, ilyesféle megérzésem volt. Meg azután még az, hogy ezekkel a késői husszitákkal, a vallásosság elmélyülése is elkövetkezett, a nagy domboru hullámfelcsapás után, ami a háboruban és azelőtt felduzzasztott szabadgondolkodás volt, újabb homoru visszaesés bukkott alá a titokzatos-ságok vizeire — amikor másnap délelőtt, szombati nyugalomban, az egymásnak feszülő, bordáikat mutogató két-három-négyszáz éves asszimétrikus erkélyű házak között, fölalált fiatal ismerőssel köszáltam, ő mondta is: — az emberek megint valahogy olyan furcsán vallásosok lettek... — mondom, így mondta: furcsán... — a talmudiskolában ismét sok a tanítvány, de ettől eltekintve, olyan emberek is elkezdtek templomba járni, ügyvédek, orvosok, akik egyszer már minden összeköttetést megszakítottak a teozófiával és már évek óta nem reagáltak a rabbik feddéseire, bizony megint vallásosok lettek... — ezért másnap, hogy kivitt Pozsonyból a vonat, az az érzésem volt, hogy, csakugyan, az amit tegnap a Judengasseban láttam mi volt ha nem Husz János volt, ha nem Tycho Brache volt, ha nem a háboru volt, ha nem a forradalom volt, ha nem az emberek menekülése a miszticizmushoz, a megfoghatatlanhoz, az istenhez...

Ben Ami

— A Jehudít elnöksége felkéri a Palesztina-frakció huszonötös bizottságának tagjait, hogy március ötödikén, hétfőn délután négy órakor okvetlenül jelenjenek meg a Park-kávéház emeleti teraszán, ahol nagyon fontos ügyben értekezlet lesz.

Milgen alapon szervezkedik a romániai zsidóság

Az Uniunea Evreilor Pământeni országos kongresszust hív egybe

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A napokban érkezett haza Bukarestből az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke, Dr. Fischer Tivadar, aki bukaresti tartózkodása alatt, mint az Uj Kelet közölte, résztvett az Uniunea Evreilor Pământeni múlt héten lezajlott kongresszusán. Az Uniunea működéséről és a kongresszuson szerzett benyomásairól Dr. Fischer Tivadar a következőket mondotta munkatársunknak:

— Az Uniunea Evreilor Pământeni, magyarul a Hazai Zsidók Egyesülete, az okirályságbeli zsidók politikai szervezete, melyet dr. Stern Adolf ügyvéd, jelenleg az ilfovi választókerület országgyűlési képviselője alapított. Néhány évtizedes múltja van és állandóan intenzív tevékenységet fejtett ki az óromániai zsidók polgári és politikai jogainak kivívásáért, vezette az antiszemitizmus elleni küzdelmet és harcolt a zsidóságot ért sérelmek orvoslásáért.

— Az Uniunea Evreilor Pământeni a a dolog természete szerint nem vallási, hanem népi szervezetnek tekintendő, mely az óromániai zsidókat, mint egy elnyomott népkisebbség tagjait tömörítette polgári jogegyenlőségük kiküzdésére és létérdekeik védelmére. Nem politikai párt, határozott politikai koncepcióval és programmal; inkább csak jogvédő liga jellegével bír, mely azonban már több ízben politikai pártként is lépett fel a törvényhozó testületek megválasztásának alkalmával és legutóbbi mandátumhoz is jutatta alapítóját, dr. Stern Adolfot.

— Néhány év óta a már hetvenhárom éves dr. Stern Adolf helyett dr. Fildermann Vilmos bukaresti ügyvéd az egyesület tényleges vezetője, aki rendkívüli agilitásával nagyban emelte az egyesület politikai súlyát az egész óromániai közvélemény előtt.

— A kongresszust legelőkeltebben az új alkotmánytervezetnek az óromániai zsidók állampolgárságát szabályozó rendelkezéseivel, a legutóbbi időben elhatalmasodott antiszemita mozgalommal és az egész ország zsidóságának egyesítésére alkalmas szervezet létesítésével kapcsolatos kérdések foglalkoztatták. Míg az elől említett kérdésekben általában egyhangzó vélemények nyilvánultak meg a kongresszuson, az országos zsidó szervezet kérdése körül heves vita fejlődött ki a nyíltan nacionalis és az opportunisztikus álláspontok hívei között. A nacionalisták azt hangoztatták, hogy az országos zsidó szervezet megteremtésének érdekében az egyesületnek mindenekelőtt határozottan zsidó nemzeti programot kell magáévá tennie, amit az opportunista célszerűségi szempontokból elleneztek. Végül a kongresszus

ugy határozott, hogy az országos zsidó szervezet jellegét és programját illetően a döntést az egybehívandó országos zsidó kongresszusnak tartja fenn.

— A nekem engedélyezett felszólalás jogával élve, kijelentettem, hogy noha a szövetség, melynek élén állani szerencsém van, föltétlenül fentartja a maga határozottan zsidó nemzeti programját, a romániai zsidóság egyetemének egyesítésére alkalmas politikai szervezetet oly létszükségletünknek tekintem, hogy ha annak megteremtése a zsidó nemzeti jelleg ki-domborításával ezidőszert nem volna lehetséges, azt ennek mellőzésével is föltétlenül elő kell segítenünk, hacsak oly alapon nem akarnák felépíteni e szervezetet, mely a zsidó népiség érvényesülését eleve kizárja s ez okból részvételünket lehetetlenné teszi.

— Abból a tetszésnyilvánításból, melylyel a kongresszus nagy többsége szavaimat kísérte, azt vélem következtethetni, hogy a régi királyságban oly számbavehető áramlat, mely a zsidó etnikai lét merev negációjának álláspontját képviselné, egyelőre nincsen s ennélfogva az Uniunea Evreilor Pământeni által tervbevetett országos zsidó kongresszusnak mindazok, kik a zsidó népi egység gondolatának alapján remélik a hazai zsidóság egyetemét politikailag megszervezhetni, optimizmussal nézhetnek elébe.

— Az országos kongresszus egybehívását egyébként az egész ország vezető zsidó egyéniségeinek néhány héten belül megtartandó konferenciája fogja megelőzni, melyre minden országgrészből meghívást fognak kapni az összes pártok és irányzatok reprezentánsai.

A budapesti munkás-kizárások a nemzetgyűlés előtt

Ujabb munkástömegek csatlakoztak a sztrájkolókhöz

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Budapest, febr. 28. A nemzetgyűlés mai ülésén napirend előtt Kabók Lajos képviselő a budapesti munkás-kizárásokat tette szóvá. Előadja, hogy körülbelül 60-70 ezer budapesti munkás lett kenyértelen a kizárások következtében. Miatt a munkaadókat okolja, felemlíti a munkások üldözöttségét és a bizalmirendszer előnyeit hangoztatja. Cáfolni igyekszik azt az állítást, hogy a munkásokat kényszerből zárták volna ki. Már januárban megindultak a tárgyalások a munkások és munkaadók közt. A munkásvezetők mindent megtettek a sztrájk megakadályozására. A február 5-iki bértárgyalás tíz-husz százalékos javítást hozott. A munkások látva, hogy megcsalták őket, újból elkezdtek a bérmozgalmat. Hangsúlyozza, hogy azért szólalt fel, hogy a kormány megakadályozza a munkaadók tulságos hatalmaskodását. Kérdi a kormányt, mit kíván tenni a súlyos közgazdasági katasztrófa elhárítására és a munkaadók megfékezésére. Hajlandó-e béregyeztető hivatalokat felállítani.

Valkó Lajos kereskedelmi miniszter kijelenti, hogy az utolsó két hónapban minduntalan voltak részleges sztrájkok, különösen a gépiparban, amelyek kihatottak az egész termelésre. A minduntalan jelentkező sztrájkok között bizonyos összefüggés van. Ezek a munkaadók körében nyugtalanságot és a termelésben zavarokat okoztak, ezért a munkaadók többször panasszal fordultak hozzám. Ha a helyzet nem változik, folytatja a miniszter, kénytelenek leszünk erősebb rendszabályokhoz nyulni. Csütörtökön megbíztam a kereskedelmi minisztérium ipari osztályának vezetőjét, hogy a kérdéssel behatóan foglalkozzon és igyekezzen az ellentéteket elsimitani. Eredményt nem sikerült elérni, de én a kérdéssel épen fontosságára való tekintettel, tovább is foglalkozom. Nem hiszem, hogy egy-két nap alatt elintéződjék a kérdés. A munkanélküliség kérdése

A

legjobb **parisi**

a j á n d é k

שלוח מנות

|||||

Egy üveg

Bogsza-likör

Allandó kiállítás

legújabb párisi, bécsi tavaszi és nyári női modellkabátokban

Diamantstein és Moskovics

Főpostával szemben
Cal. Reg. Ferd. 25.

nem olyan veszedelmes arányu, amint a felszólaló beállította. Remélem, hogy ez a kérdés hamarosan megoldódik. Nem szabad a kérdést úgy beállítani, hogy még jobban elmérgesedjék.

A sztrájkoló vasgyári munkásokhoz egyébként tegnap óta egész sereg ujonnan kizárt munkás szegődött. A tárgyalások a munkások és munkaadók között még mindig nem indultak meg.

A kolozsvári pékek üzembeszüntetéssel fenyegetőznek

Viharos gyűlés a sütők szervezetében

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A kolozsvári pékmestereknek az ipartestület kérelmében működő szervezete Knöpfler Albert pékmester elnökségével ülést tartott, amelyen a kolozsvári lisztinség kérdésével foglalkoztak.

Megírtuk, hogy Kolozsvár lisztellátásában fennakadás állott be. A Béga-malom, amelynek mostanában kellett volna nagyobb mennyiségű lisztet szállítania Kolozsvárra, arról értesítette megrendelőit, hogy a régi áron nem szállíthatja a lisztet, minthogy engedélyt kapott a kormánytól a liszt árának kilónként huszonöt banival való fel-emelésére. Azóta több sürgöny ment a polgármesteri hivataltól Bukarestbe, amelyekre azonban eddig válasz nem érkezett. A városnak nincs joga miniszteri hozzájárulás nélkül drágábban adni a lisztet, viszont a lisztkészletek aggasztón fogytak és megtörtént, hogy néhány pékmester kifogyott lisztjéből, újat pedig csak drágábban tudott beszerezni.

Ezek a pékek most kénytelenek a maximális árnál drágábban mérni a kenyeret. A nagyobb szemek még egyelőre felsütnek barna lisztet, de a finálébb három napig. *Azután csak fehér kenyér lesz Kolozsvárt.* Nagy készletek azonban téhár lisztből sincsenek és így — ha gyors intézkedés nem történik — a város lakosságát kenyérszegénység fenyegeti.

A pékmesterek gyűlésén szenvedélyes viták hangzottak el. A pékek különösen azt kifogásolták, hogy a város vezetősége a lisztszükséglet beszerzésére magánosoknak adott engedélyt, ellenben a koncesszió megadásánál mellőzték a 63 tagú sütők szervezetét. A gyűlés résztvevői elhatározták, hogy *próbasütés elrendelését fogják kérni a polgármesteri hivataltól*, mert a jelenlegi árak mellett nem tudnak kenyeret szállítani. Kérni fogják a kereskedelmi és iparkamara közbenjárását is a maximális árak felemelésére, amely ha eredménytelen maradna, *beszüntetik üzemiüket.*

Mintegy harminc kisebb pékmester elhatározta, hogy 12 sütőkemencét épített és közös műhelyt állít fel, hogy termelési költségüket ily módon redukálják.

Végül a gyűlés tiltakozott a pékmesterekre kiszabott nagyszámú rendőrségi pénzbüntetések és az aránytalanul magasán kirótt adóösszegek ellen.

* *Robban a jökedy, mint a dinamit, ha az asztalon a pezsgő Szilágyi Favorit.*

A legfinomabb tisztagyapjú
kötő-harász, blousok
és ruhák részene

SIPÓS JENŐNÉL
Cluj, Piata Unirii 17
kaphatók

1438

Viszonteladóknek
árkedvezményt adok

Erdély, Bánát, Máramaros és Körösvidéke minden zsidójához!

Testvérek! A cionista világszervezet központi végrehajtó bizottsága új kongresszusra hívja a zsidó népet. Hozzánk szól a hívás, mindannyiunkhoz, akik kétezer év ellenkényszeri alatt is megmaradtunk zsidóknak, mindannyiunkhoz, akik meg tudjuk érteni, hogy a világtörténelem e legmarkánsabb korszakában mindent meg kell tennünk, hogy az egyre nyomasztóbb zsidókérdést megoldáshoz juttassuk.

A kongresszus, amely most szólit minket, immár a tizenharmadik. Huszonöt év épített hozzá utat, népünk legjobbjainak munkája tizenkét kongresszuson át. Ezek a kongresszusok voltak a zsidóság fórumai, az első kétezer év óta, ahonnan szavunkat az egész művelt világ meghallotta. Huszonöt évi megfeszített munka eredménye, hogy elismerték jogunkat ősi otthonunkhoz és mód adott, hogy az ősi földön új otthonot teremthessünk a világon szétszórta és üldözött népnek.

Mi ebben a munkában nem vettünk részt. Holott érettünk is folyt a hősi tusa, a viaskodás az ezer akadállyal. Éreznünk kell, hogy nem maradhatunk tovább tétlenek. Még hátra van a munka legjava s most ott kell lennünk mindnyájunknak, hogy segítsünk az építésben és betömjük a réseket is, amiket a mi késedelmeskedésünk és mulasztásunk okozott. A tizenharmadik kongresszuson döntően ott kell lennünk s meg kell mutatnunk, hogy megértő, hű fia vagyunk a zsidó népnek és minden lehető energiánkkal felépítjük eljövendő nemzedékek életét.

Az első cionista kongresszus, a házeli, közjogi biztositott otthonot követel a zsidóság számára. Aki ezt a programot magáévá teszi, azzal adja en-

nek bizonyosságát, hogy befizeti sékelét. Aki a sékel nem fizeti, szintén leadta szavazatát, de a zsidó nemzeti otthon törlesztésére. Az leszavazott mellett, hogy a zsidó nemzeti otthonra, melyet oly készségesen ajánlottak fel a nagyhatalmak, nincs szüksége népünk földtelen, fedéltelen bolygó székreinek. Az tüntetett amelle, hogy öt egyáltalában nem érdeklik szenvedő testvérei s nem érdekli a jövő, amely sötét és vigasztalan napok után az egyetlen biztatás. Nem hisszük, hogy akadnak ilyen zsidók közöttünk; a zsidó Palesztina dolgában, nincs és nem lehet itt más vélemény, más akarat, mint az, hogy meg kell lennie! Ha nem volnánk ezen a hiten, kétségbe kellene esnünk szétszórta népünk, szétszorta elvei és harcai miatt, de mi tudjuk, hogy ebben a kérdésben egy minden testvérünk.

A sékel ezidén, valutánk romlása idején is mindössze husz lei. Nincs különbség, ezt fizeti gazdag és szegény. Ez ad jogot a választásra és a választhatóságra és nálunk mindenkinek egyformára vannak megszabva jogai és kötelezettségei. Lelkes fiatalok, a zsidó munkabaállás pionirjai fognak nemsokára nálatok megjelenni testvéreink. Tudjátok, hogy miről van szó. Fogadjátok őket jó szívvel. S ha eljön a választások ideje, küldjétek a legmáltóbbakat a kongresszusok tizenharmadikára, hogy emelt fővel gondolhassunk rájuk, akik népünk legjobbjaiival üneek egy asztalhoz előgondolni és dolgozni.

Cluj, 5682. Adar hava.

Az Erdély, Bánát, Máramaros
és Körösvidéke Zsidó Nemzeti Szövetségének
Kis Intéző Bizottsága.

A német szocialisták a tárgyalások megkezdését követelik

Curzon a világhelyzetről

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Berlin, február 28. A német szociáldemokrata párt vasárnapi kongresszusán hevesen támadták a hadügyminisztert, hogy túri a titkos szervezeteket. A kongresszus követelte a kormánytól, hogy haladéktalanul kezdje meg a tárgyalásokat a jóvátételi probléma megoldására és az ország esetleges katasztrófájáért az iparmagnátusokat teszi felelőssé.

A franciák visszautasítják Amerika közvetítését

Páris, február 28. A „Le Temps“ cáfolja azokat a német forrásból származott híreket, hogy Amerika intervenciálni fog Németország és Franciaország között. A lap hozzátézi, hogy a francia kormány el van határozva arra, hogy visszautasít minden közvetítést. Ha a német kormányknak konkrét javaslatok lesznek, akkor azokat közvetlenül írásban küldje meg a francia és belga kormányoknak. Az angol szakszervezetek főtanácsa elhatározta, hogy nagy összeget utal át a Ruhr-vidék munkásainak támogatására. A „Newyork Herald“ londoni tudósítója megerősíti azt a hírt, hogy a kölni vasutvonatra irányuló francia igényeket az angolok nem fogják teljesíteni.

Washington, február 28. Az amerikai szenátus határozatlan időre elnapolta Harding azon javaslatának tárgyalását, hogy az Egyesült-Államok lépjenek be a népszövetség döntőbizottságának tagjai közé.

Páris, február 28. A rajnai bizottság rendelete folytán a megszállott területen minden szabadságvesztési büntetés, amely legalább öt évig tart, francia fegyházakban kell eltölteni.

London, február 28. Curzon angol külügyminiszter nagy beszédet mondott a világhelyzetről és ezzel kapcsolatosan a lausannei konferenciáról, amelynek sorsa most dől el Angorában. Angliának — mondotta — sikerült távol tartania magát a bonyolult kérdéstől, amelyet a Ruhr-probléma teremtett meg és amely súlyosan megzavarta a világ gazdasági helyzetét. A nemzetközi látóhatáron sötét felhők tüntek fel, mint Oroszország és a közkelet problémája és Franciaország és Németország magatartása a Ruhr-kérdésben. Azt hiszem, — mondotta Curzon — hogy Angolország egyet-

értett a kormánnyal akkor, amikor ez nem avatkozott bele katonailag a ruhrvidéki megszállásba akár igazságos, akár igazságtalan a francia állás pont. A Ruhr-kérdés nemzetközi kérdés, amelynek elintézésében valamennyi szövetségesek egyformán érdekeltek.

Godley tábornok a franciák ellen

London, febr. 28. A franciák azzal a követeléssel léptek fel, hogy az angol megszállt területen áthaladó személyszállító vonatokhoz katonai szerelvényeket csatolhassanak. Godley angol tábornok tiltakozott ez ellen, mert könnyen megtörténhet, hogy ez a rendszer az egész vonatforgalom szabotálását vonja maga után.

Berlin, febr. 28. A ruhrvidéki Wetter város polgármesterét a franciák egyévi fogházra és 10 millió márka pénzbüntetésre ítélték, mivel megtagadta a francia rendeletek végrehajtását.

— Friedrich Rómában. Rómából jelentik: Friedrich István, a magyar faszisták vezére, ideérkezett.

— Tető alatt a Ruthenberg-művek. Jeruzsálemből jelentik: A Ruthenberg-féle elektromossági művek főtelepének épületei már tető alatt állanak. A gépeket szerelik és az első kábelt le is rakták a Tel-Aviban végighúzó Allenby-streeten. A zsidó ujságok nagy meglepéssel irnak az elektromos művekről, amelyet korszakos jelentőségűnek állítanak be.

Sport kötött-
szövött Aruház

aradi kötő és kötött-szővőgyár lerakata

Kötött kabátok, svetterek,
kötött ruhák, harisnya és
keztü eredeti gyári árban
o o o kapható o o o

CLUJ, Wesselényi-utca 16. sz.

Rónát és más szőrmét fest az UNIO gőzmosógár Cluj—Kolozsvár

Nem Tutankhamen sirja a Luxorban felfedezett királysír

Tutankhamen sirjában Armais fáró fekszik. Benedite egyiptológus megdöntötte Carnarvon lord felfedezéseit

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Szenzációt keltő hírt hoz ma a táviró Londoból. A sir, melyet Luxorban felfedeztek és amelynek nagyszerűségéről beszéltek hetek óta az egész világsajtó, nem Tutankhamen sirja és ha a háromezeröttszáz évvel ezelőtti elhunyt fáró beszélni tudna, bizonyára a legnagyobb szégyenkezéssel fogadta volna, a legutóbbi vasárnapon, a sir tüneményes megnyitására megjelent belga királynét, I. Fuad egyiptomi császárt és feleségét, a minisztereket, az államtitkárokat és általában a magas vendégeket, amiért, legnagyobb sajnálkozására, ebben az idegen sirboltban, mely nem az övé és amely egy fáróhoz nem is méltó, kell őket üdvözölnie.

Elmondta volna életének összes keserűségeit, uralkodásának bajait és bizonyára öklötrázza átközlött volna utódjának Armais királynak gyűlölete ellen, amiért az a nekiépitett, igazi és a feltaláltnál sokkal káprázatosabb és pompázóbb sirboltból kidobatta az ő holttestét, a nagy Tutankhamenét és talán némi hálával emlékezett volna meg néhány, halála után is hű maradt udvaroncáról, akik nélkül a Szahara oroszlánjai falták volna fel testét, ha ugyanis idejekorán és az éjszaka homályában nem lopják át egy sietve kivájt földalatti üregbe, oda, ahol pár héttel ezelőtt megtalálták és amelyet tegnapig mint Tutankhamen igazi, rabszolgái által már jóelőre kimunkált kriptáját ünnepeltek.

Amit Tutankhamen fáró nem mondhat el azt — jelenti a londoni távirat — komoly történet tudósok már napok óta suttogják. Amikor Carnarvon lord kutatásai a sirbolt végére értek, amikor a világ összes lapjai, extázisukban szinte már kimerültek a naponta fölszínre hozott, milliárdokat érő új leletek alatt, akkor Benedite egyiptológus, legnagyobb egyiptológusai fejlődésükben, egyetlen gesztussal elvágja az üdvrivalgást és az újságíróknak adott nyilatkozatában kerekén megállapítja: *a felfedezett sir nem Tutankhamen sirja.*

Már hetek óta félttem, — mondotta Benedite — hogy igazam lesz. Aggódva figyeltem Carnarvon lord ásatásait. Az első hírek, amelyek Luxorból érkeztek, pillanatra engem is kételkedőbe ejtettek és mármár azt hittem: évtizedes kutatásaim következtetéseim tévesek. De ma már tisztán látom, hogy nekem van igazam. Igenis, nem királyi sir, hanem valami földalatti rejtékhely ez, ahová Tutankhamen fáró holttestét — ugylászik akkor még csak ideiglenes szándékkal — elhelyezték.

Az újságírók a leghallatlanabb meglepetéssel jegyezték Benedite professzor szavait.

Ne csodálkozzanak, — folytatta a neves egyiptológus — mert hiszen ez egyáltalában nem meglepetés annak, aki a történelmi kutatásokat nem választja el a történelemtől. Bizonyos az: Armais király, aki Tutankhamen trónon követte, gyűlölte Tutankhament. Hogy miért, azt pontosan nem tudjuk. Lehet, hogy vallási okai voltak rá, tény az, hogy lelke mélyéből gyűlölte és megvetette, még halála után is. Armais, mielőtt király lett, Tutankhamen tábornoka volt, de államesinnnyel elmozdította őt és elfoglalta trónját.

Milyen nyomokat találtak, amelyekből cere a gyűlöletre lehet következtetni? — faggatták Beneditet az újságírók.

Rombolások nyomát találtak Tutankhamen szobrain. Több szobróról hiányzottak a karok, látszik, letörték. Egyes uralkodói tárgyakon pedig a tutankhameni név le van kaparva és az Armais név van az eredeti betűkön keresztül rávéve. A Louvrebán szoborcsoportot őrzünk, a híres „Ámon és Tutankhamen“-t, amelyen világosan láthatók az erőszakos csönkítések. Tutankhamen fáró feje be van törve. Ámon, a tébei isten karjai pedig tele vannak hasadásokkal és törésekkel. A szoborcsoport egyik sarkában ezenkívül két igen sokatmondó szám van: Tutankhamen fáró detronizálásának évszáma. Ezt a szoborcsoportot Armais császár hívei ásták ki Karnakban, ott is találták meg, de azok az értékes tárgyak, amelyeket a szoborcsoportra ráaggattak, valamint az eredetileg rajta lévő díszítések már nem voltak meg.

Mikor vették először észre ezt a vandallizmust?

1840-ben Lepsius tudós jelezte először, hogy Karnakban Armais császár által megcsönkített Tutankhamen-ereklyékre bukkantak. Később Luxorból érkezett hasonló hír. És így joggal kérdezhetjük, vajjon III. Amenofisz császár udvarának feltalált oszlopsorai, amelyeket a történelem szerint Armais építtetett, nem-e szintén elődjének Tutankhamen fárónak az alkotásai.

Melyik tehát Tutankhamen császár igazi sirboltja?

Az amelyet 1912-ben Davis tudós, mint Armais fáró sirját fedezett fel. Armais, aki Tutankhamentől a trónt elvette, annak sirboltját is a maga számára foglalta le. Erről tanuakodnak ennek a sirboltnak felirásai és egész berendezése. Most már csak az a kérdés, eltemették-e előbb ebbe a sirboltba Tutankhament és azután kidobták onnan, vagy egyáltalában már oda sem helyezték holttestét? Erre biztos választ nem adhatunk, csupán az áll kétségkívül, hogy Tutankhamen koporsója, amelyet Carnarvon lord felfedezett, nem fekszik királyi sirboltban. Hiszen III. Ramses, IX. Ramses, Mernepta és I. Seti fárók sirboltjai is mennyivel pompásabbak, mennyivel tágasabbak. Négy, öt sokszor tíz folyosón is keresztül kell menni, amíg elér az ember abba a kamarába, ahol a koporsó nyug-

szik. Ezekhez képest az a sirbolt, amelyet Carnarvon lord most Luxorban felfedezett, egészen szegényes kis üreg és semmiképpen nem felel meg a tutankhameni korszak fényességének. Fényességének, — mondom — mert az egyes drágaságok, amelyeket a koporsóban találtak, értékben még a többi fáró koporsójában talált drágaságokat is felülmúlják. A koporsó káprázatos ereklyéi és a sirbolt egyszerűsége egyenesen feltűnő ellentétben állanak egymással.

Benedite egyiptológus ezután elmondotta, hogy Gardiner kollegája, aki a helyszínen követi Carnarvon lord ásatásait, a napokban ezt a levelet írta neki:

„Azt hiszem, hamarjában megásott sirüregre van szó és nem a nagy fárók sirboltjaihoz hasonló. Ugy vélem, Tutankhamen királyt hű emberei rejtették el ide sietve, hogy ellenségei rá ne találjanak.“

Ezekután — fejezte be nyilatkozatát Benedite egyiptológus — a következőket feltételeztük: Tutankhament vagy utódja dobatta ki a királyi kriptából és helyeztette, minden veleadott kincsével, abba a sirüregbe, ahol most nyugszik; vagy pedig sirboltja, amely méltó lett volna hozzá, még nem készült el halálakor és azért tették ideiglenesen oda, ahol feltalálták. Mindkét esetben igazoltnak látszik az, hogy utódja Armais fáró, aki Tutankhament gyűlölte, egyáltalában nem igyekezett, sőt meg sem engedte, hogy később a fárókat megillető kriptába vigyék át a holttestet.

Anglia elutasította Törökország gazdasági feltételeit

A szövetségesek megbeszélései háboru esetére

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Angora, február 28. A konstantinápolyi brit főmegbízott értesítette Adnam béget, hogy az angol kormány nem fogadja el a lausannei szerződés aláírásának feltételül a gazdasági rendelkezések elvételét.

Konstantinápoly, február 28. A szövetséges főmegbízottak: Harrington, Pelle és Modbelli tábornokok ma értekezletet tartottak, amelyen megbeszéltek azon intézkedéseket, amelyek szükségessé válnak, ha Törökország visszautasítja a békeszerződés aláírását.

Török politikai körökben élénk megbeszélésre ad okot, hogy ezen a tanácskozáson a francia és olasz megbízottak is résztvettek.

Két gyűrű kalandos útja

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Érdekes bűnügy foglalkoztatja a kolozsvári rendőrséget. Két briliánsgyűrű kalandos története, melyhez véletlenül jutottak a detektívek. Tegnap délelőtt Iszpasz detektív lenézett a Krizbai-utca és Vágóhid-tér sarkán lévő ószerre, hogy saját holmija után nyomozzon. Nemrégiben ugyanis ismeretlen tettesek, mielőtt Iszpasz, aki rendőrségi fényképész is, műhelyében volt, betörték a lakására és huszezer lei értékű ruhaneműt, ékszert és más holmit vittek el onnan. Ezeket kutatja hetek óta, de nem sok eredménnyel.

Az ószeren hemzseggő gyanús alakok között feltűnt neki egy fiatal suhanc, aki két briliánsgyűrűt kínált eladásra több zsidóbarátnak. Iszpasz faggatni kezdte a fiút, mire az futásnak eredt. De nem sikerült eltűnnie a tömegben és rendőrközre került. A főkapitányságon nem is igyekezett tagadni. Elmondotta, hogy M. Ilienak hívják, tizenhatéves, foglalkozás nélküli. A két gyűrűt Russu János kocsis zsebéből lopta, akinek néhanapján segédkezni szokott apróbb gazdasági munkáknál. A lopást fahordás közben követte el.

E vallomás alapján a rendőrség beidézte a kocsis, aki egy gazdag földbirtokos szolgálatában áll. Russu nem is tudta, hogy a két gyűrűt ellopták tőle. Arra a kérdésre, hogy milyen uton jutott a harmincezer lei értékű ékszerekhez, azt vallotta, hogy vasárnapesti székely-bálon látta meg a két gyűrűt Porumb Nasztázia berindfalvi nőnél, aki régi ismerőse. Csak egy hétre kérte kölcsön tőle s eszébe se jutott megkérdezni, hogy a lány milyen uton szerezte a pompás ékszereket. Porumb Nasztázia lakását nem tudta megmondani.

A véletlen ismét nyomra vezette a nyomozó

Konstantinápoly, február 28. Franciaország és Olaszország hozzájárult az angol kormánynak a szmirnai incidens megoldására tett javaslatához, hogy mindegyik államnak egy hadihajója maradjon Szmirnában.

Kedvezőbb hírek

Konstantinápoly, febr. 28. Az angorai nemzetgyűlés zárt ülésin folytatja a békeszerződés megvitatását. Az érkező hírek kedvezők.

Angora, febr. 28. A nemzetgyűlés valószínűleg elfogadja a lausannei szerződést, aláírásában azonban egy félévvel elhalasztják, mert azt remélik, hogy időközben a szövetségesekkel meg egyezés jön létre a gazdasági és pénzügyi kérdésekben.

hatóságokat. Még jóformán be se fejezték Russu kihallgatását, amikor a központi rendőrség panaszírodájában megjelent Molnár Sándor kereskedő, aki a Calea Regele Ferdinand 116. alatt lakik és feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, hogy két drágaköves gyűrűt és egy ezüstórát loptak el tőle. Panaszában előadta, hogy cselédjére gyanakszik, aki február tizenötödikén állott be hozzá. A rendőrtiszt, aki a jegyzőkönyvet felvette, megkérdezte, mi a cseléd neve.

— Prumb Nasztázia, — felelte Molnár.

Ezzel a nyomozás tulajdonképpen befejeződött. A detektívek csakhamar előkerítették a tolvaj cselédet, aki először mindent tagadott, de amikor szembesítették az ügy többi szereplőjével, megtörtén valotta be, hogy a két gyűrűt tényleg ő lopta el.

Porumb Nasztáziát ma kísérik át az ügyesség fogházába, míg a másik tolvajt, M. Iliet a fiatalkoruk bíróságának adják át. Az ügy pikantériájához tartozik még a rendőri szakértőnek az a megállapítása, hogy az egyik gyűrű briliánsa — jólsikerült hamisítvány.

Még sehol és soha

nem voltak kaphatók
készen olyan kitűnő

öltönyök,

felöltők,

fiuruhák,

1433

mint most

KATZ és MENDEL

cégnél Cluj, Főter 10. szám.

Szövetek nagy választékban.

— Lev

géhez. Erdély Alap hivatása tudja, hogy Alap erejéhez inkre most in és a hitközség nek fokozottan csát. Ennek a Kisjenő-Erdőh közö meleghatását a Resta értéssel csatl mert felismer A tudnivaló Izrael szétzso elzárnak előlt nek meg ben lyet a nemes érzéssel szög nek nincs eg megtagadta mely is táplá dott reményt részünk össze tasságához m dását kívánju lésünk kifeje ádvözlettel.“

— Uj

kolozsvári p galom növe zonyult. A dező pályau a Kolozsvár tati és gy miatt nemo hanem a kó telepek sem a vasutigaz egy új teha rendezőállor keltségek. koznak. Az jekán kívár ezen a kör

— B

jelentik: Sz forábbi tem selője, a ko miniszter ve — A sága. Nagy retes az a igazgatóság A város s Parlagi iga ket Parla Tegnep, h végül is la főügyész u tott be a mazkodik nimumra színházat teri enged uak átén esetekben szinügyi b köti ki, h nappal a engedélyt rendelkezé szerelését, fütést és venciókép és a világ ként a h játszanak, A színház értékben után rem tatlanul f

rikától. M államok utalt át norvég h

HIREK

— **Levél a Restaurációs Alap kezelő-géhez.** Erdély és Bánát zsidósága a Restaurációs Alap hivatását tisztán érte. Minden igaz zsidó tudja, hogy önmagának tartozik azzal, hogy az Alap erejéhez képest hozzájáruljon. Intézményeinkre most inkább, mint bármikor szükségünk van és a hitközségeknek és zsidó társadalmi köztitelenek fokozottabban kell megéreznük az idők parancsát. Ennek az átérésnek szép példáját mutatta a Kisjenő-Erdőhegyi zsidó hitközség, amely a következő meglehangú irás kíséretében küldte hozzájárulását a Restaurációs Alaphoz. „A legnagyobb megértéssel csatlakozunk a megindult mozgalomhoz, mert felismerjük annak a jövőre kiható fontosságát. A tudnivalóság és tudás tartotta mindenkor fenn Izrael szentszörödöttségében és ha ennek lehetőségét elzárják előlünk, úgy éltető levegőnkől fosztanak meg bennünket. Bár igénytelen az összeg, melyet a nemes célra küldünk, azt azonban jóleső érzéssel szögezzük le, hogy kicsiny hitközségünknek nincs egyetlen tagja sem, ki hozzájárulását megtagadta volna. Es végtére a legkisebb csermely is táplálja a hatalmas tengert. Azon vágyódott reményben, hogy egyszerű felhívásunk ország-részeink összes hitközségeiben a szent ügy fontosságához mérten fog visszhangra találni, Isten áldását kívánjuk nemes munkájukra és nagyrabecstőlünk kifejezése mellett maradtunk hittestvéri ádvözetel.”

— **Uj teherpályaudvar Kolozsváron.** A kolozsvári pályaudvar az utóbbi időben a forgalom növekedése következtében kicsinynek bizonyult. A vasut kénytelen a szomszédos rendező pályaudvarok, Bácsón és Szamosfalván a Kolozsvárra irányított vagonokat feltartóztatni és gyakran napokig visszatartani, ami miatt nemcsak a romlandó áruk mennek tönkre, hanem a kolozsvári kereskedők, gyárak és fa-telepek sem juthatnak áruikhoz. Ezen a bajon a vasutigazgatóság úgy akar segíteni, hogy egy új teherpályaudvart kíván létesíteni Bács rendezőállomásból. Ezellen a kereskedői érdekeltségek, élükön a Sfatallal hevesen tiltakoznak. Az új teherpályaudvart Szamosfalva tájékán kívánják, minthogy Kolozsvár gyáripara ezen a környéken van kifejlődőben.

— **Beck főrabbi temetése.** Bukarestből jelentik: Szerdán délután két órakor volt Beck főrabbi temetése, amelyen a hatóságok több képviselője, a kormány nevében pedig Banu kultusz-miniszter vett részt.

— **A nagyváradi magyar színház válsága.** Nagyváradról jelenti tudósítónk: Ismeretes az a per, amely az itteni magyar színház igazgatósága és a városi tanács között folyik. A város sulyos feltételekkel hajlandó csak Parlagi igazgatónak a színházat átadni, amelyeket Parlagi mindeddig nem fogadhatott el. Tegnap, hogy Parlagi Lajos a megegyezést végül is lehetővé tegye, dr. Simonka György főügyész utján új szerződést, tervezetet nyújtott be a városi tanácshoz, amelyben alkalmazkodik az előirt pontokhoz, igényeit a minimumra redukálja és kijelenti, hajlandó a színházat huszonöt előadásra nyilvános miniszteri engedéllyel működő román színtársulatoknak átengedni. Ugyancsak átengedi olyan esetekben is, amikor ezt a városi tanács és a színházi bizottság megengedi. Feltétlenül azt követi ki, hogy a román társulatok tízennégy nappal a játék megkezdése előtt kötelesek az engedélyt kikérni. Parlagi a román társulatok rendelkezésére bocsátja a színház egész felszerelését, a technikai személyzetet, azonkívül fűtést és világítást is ad. Ezzel szemben szubvencióképpen ingyen kéri a várostól a fűtést és a világítást, továbbá 1500 leit két egyenként a huszonöt előadásért, amelyen románok játszanak, egyéb román előadásokért 5000 leit. A színház felszerelésére ötmillióöttszáz ezer leit értékben opciót ad a városnak. Parlagi ajánlata után remélhető, hogy a magyar színház háború után folytatathatja előadásait.

— **Norvégia hadikárpótlást kapott Amerikától.** Newyorkból jelentik, hogy az Egyesült-Államok pénzügyminisztere tizenkétmillió dollárt utalt át Norvégiának a háború idején elkobzott norvég hajók kártérítése fejében.

— **Felebbeztek a Belmont-per elítélteit.** Bukarestből jelentik: A Belmont-per elítélteit valamennyien felebbeztek.

— **Meggyorsítják a pénzküitalást.** Bukarestből jelentik: A román posta központi vezérigazgatósága anketót hívott egybe a kerületi igazgatóságok vezetőiből, hogy a postaszervezetet a mai viszonyoknak megfelelően módosítsák. Az eddigi központosítási rendszert valószínűleg megszüntetik és ezután a postahivatalok nem a bukaresti központhoz küldik elszámolásait, hanem a megyék székhelyén levő postahivatalokhoz. Ezzel lényegesen gyorsabb lefolyású lesz a pénzküitalás is, minthogy az új rend szerint a kisebb posták eszentul a kerületi központoktól kapnak időnként és a szükséghez képest kisebb-nagyobb pénzüsségeket a célra. Az új rend szerint öt kerületi igazgatóság lesz Romániában: Bukarestben, Galacban, Jasiban, Craiovában és Kolozsváron. Április elsején a nagyváradi postaigazgatóság meg fog szünni.

— **Istentisztelet.** A Ferdinánd Király-uti zsidótemplomban március elsején, csütörtökön délután negyed 7 órakor ünnepi istentisztelet lesz, amelyen Dr. Eisler Mátyás főrabbi beszédet fog tartani.

— **Megkezdődött a Cristescu-per főtárgyalása.** Bukarestből jelentik: Az esküdtbíróóság tegnap kezdte meg Cristescu temesvári mérnök perének főtárgyalását, aki a „Technica Miniara”-társaság közgyűlésén az igazgatóság egyik tagját agyonlőtte, többeket pedig sulyosan megsebesített. Cristescu kihallgatása alkalmával kijelentette, hogy nem emlékszik, mert hirtelen örület fogta el. A tanúk szerint a vállalat rossz anyagi helyzete háborította fel Cristescut annyira, hogy revolverbe, nyult. Tettét afeletti kétségbeesésében követte el, hogy elveszti vagyonát.

— **Tagad a Wiener Kommerzialbank két letartóztatott igazgatója.** Budapestről jelentik: A Wiener Kommerzialbank budapesti igazgatóinak letartóztatása ügyében tovább folyik a nyomozás. Az igazgatók tagadnak és bizonyítási eljárást kérnek. Azt mondták, hogy csak amikor az általuk aláirt valótulzet megkötését bizonyító okmányokat bemutatják, ismerik be a vádak jogosságát. A bankban most több száz tisztviselő egyebet sem tesz, mint keresi a nyomtatványokat és levélmásolatokat, amelyek az igazgatók büntetését bizonyítják. A nyomozás egyébként megállapította, hogy a bankigazgatók álnevek alatt külföldi pénzintézeteknél helyezték letétbe vagyonukat.

— **Német zsidók kolóniája Palesztinában.** Én Ganim mellett egy németországi zsidókból álló chaluc-csoport „Kvuacat Markenhof” névvel szövetkezeti alapon szervezkedett és okszerű gazdálkodással, szívóssággal és rendszerességgel olyan eredményeket ért el, amelyek bámulatot keltenek országáért. A csoport ujjában minta-tenezészetet rendezett be.

— **Kamarazene-est.** A Kolár-quartett második kamarazene-estjét tartotta tegnap este a római katolikus főgimnázium dísztermében Pongrácz zongoraművész közreműködésével. A műsoron Csajkovszky triója és Dvorzsák quintette szerepelt. Mindkét mű a kamarazene-irodalom legjobb alkotása, melyeknek előadásával a quartett tagjai fővárosi vonatkozásban és elsőrangú produkáltak. Különösen a Csajkovszky-triával értek el mély hatást, melynek nehézségeit Kolár Károly congeniális művészzettel oldotta meg. A művészeket dicsingvált közönség hallgatta végig és az egyes számoknál forró tapsokkal adott tetszésének kifejezést. (b-r)

— **Kiutasítási végzés két óraker három órára.** Nagyváradról jelentik: Az itteni államrendőrségi hivatal tegnap délután két óraker kiutasítási végzést kézbesített Tolnai Andor énekes-bonvivannak, a városi színház tagjának azzal, hogy egy órán belül hagyja el a várost. Parlagi színházgató interveniójára a kiutasító végzést visszavonták.

Bucuresti
arany- és ezüstbeváltó
legmagasabb árat fizet arany tárgyakért, főrti arany és ezüst pénzemekekért, gyémánt- és briliánsért!
Deák F.-u. 4. sz. 1477

— **Leszállítják a szállodai szobák árát.** Tegnap délelőtt Kolozsvárra érkezett Mihaileanu, a lakáshivatalok országos felügyelője és megkezdte a kolozsvári lakáshivatal és általában a város lakásügyeinek felülvizsgálását. A felügyelő meglátogatta a szállodákat és meggyőződött arról, hogy a szobákat a megengedettnél lényegesen magasabb árban adják ki. Különösen két nagy szállodában találta túlságosan magasnak az árakat és ezek ellen eljárást indított. Egyébként úgy intézkedett, hogy a szállodák a tavalyi szobaárakhoz kötelesek visszatérni és azoknál nagyobb összeget semilyen esetben nem számíthatnak. Mihaileanu főfelügyelő ezután a lakáshivatal ügyeinek felülvizsgálásához kezdett, ami előreláthatólag több napot fog igénybe venni.

— **Módosítják a lakbérleti törvényt.** Bukarestből jelentik: A lakók ligájának küldöttsége ma megjelent az igazságügyi miniszter előtt és átnyújtotta a jelenlegi szerződéseknek két évvel való meghosszabbítására vonatkozó memorandumát. Florescu miniszter ígéretet tett a küldöttségnek, hogy kívánságait a lehetőség szerint honorálni fogja. Ezzel szemben az „Adeverul” azt jelenti, hogy Florescu javaslata az átmenetet akarja előkészíteni és ezért a jelenlegi törvényjavaslattal szemben nagymérvű változások várhatók.

— **Félbeszakították a cseh-magyar tárgyalásokat.** Budapestről jelentik: A cseh-magyar gazdasági tárgyalások megakadtak, mert a cseh delegátusok háromnapos szünetet kértek.

— **Aki szigurancafőnöknek adta ki magát, hogy szállodai szobához jusson.** Néhány hónappal ezelőtt megirtuk, hogy Schwarz Ferenc ügynököt a kolozsvári Newyork-szállodában letartóztatták, mert állítólag szigurancafőnöknek adta ki magát a portás előtt. Az ügyészség értesítése szerint az eljárást Schwarz Ferenc ellen beszüntették, mert nem nyert beigazolást, hogy a portás előtt valóban hatósági személynek játszott volna ki magát.

— **Meglopta a feleségét.** Partean Mária feljelentést tett a kolozsvári rendőrségen Szalárdi Lajos péksegéd ellen, aki Széchenyi-tár 16. alatti lakásáról állítólag több ezer lei értékű holmit ellopt. A rendőrség megindította a nyomozást, amelyben váratlan fordulat történt. Kiderült, hogy a ruhanemű Partean Mária tulajdon férje lopta el, aki a holmit eladta, az árát pedig elitta. Örizetbe vették.

— **Elfogták a Missir betörőjének öccsét.** Tegnap délelőtt a Széchenyi-téren feltűnt az egyik kolozsvári detektívnek egy fiatal szőke fiú, aki gyanúsán forgolódott a piaci sátrak körül. Igazolásra szólította, de a fiúnál semilyen okmány sem volt. Előállították a központi főkapitányságra, ahol elmondta, hogy Binder Lajos a neve, a Missir-féle betörés egyis tettesének az öccse. Három évvel ezelőtt megszökött a kolozsvári javítóintézetből és azóta az egész országot bejárta. Legutóbb a regábeli Mustal-megye egyik községében, Priboieni-ban szolgált Nicolea Mitica gazdánál, akitől ruhaneműt és kilencszáz leit lopott és azután megszökött. A csavargót átadják a fiatakoruak bíróságának.

— **Roboz Béla öngyilkosságát kísérelt meg.** Budapestről jelentik: A hazaárulás miatt letartóztatott Roboz Béla kedden éjjel kitorpte cellája ablakát és az üvegdarabokkal öngyilkossági szándékból fel akarta vágni az ereit, de csak jelentéktelen sérülést szenvedett. A nyomozó hatóságok megállapították, hogy a Roboz-fivérek nemcsak a románok, hanem a franciák figyelmét is felhívták a magyar hatóságokra és követelték, hogy Friedrich akkori miniszterelnököt egy nyilatkozata miatt franciagyulázásért tartóztassák le.

* **Figyelem a nagy vashidsarokra.** B. Markovits ékszerésznél lehet bevásárlásokat a legolcsóbban beszerezni. Drágaköveket, tört aranyat, platinát a legmagasabb árban vesz.

* **„Pro Cultura” képkiallítása** meghosszabbítva március 6-ig. A kiállítás megtekinthető naponta 9—1-ig és 3—6-ig a vármegyeház emeleti kistermében. Beléptidij 10 lei.

* **Targu-Mureson** (Marosvásárhelyen) az Uj Keletre előfizetni dr. Erdélyi „Ideal” illatszertárban lehet.

* **Zürichi árfolyamnál magasabb áron** váltok be aranyat, ezüstöt, briliánsot és platinát. *Hilfmann ékszerész, Wesselényi-u. 12.*

* **Ma este nagy tombola-estély a Metro-polban.**

KÖZGAZDASÁG

A devizatörvény végrehajtása

Megalakult a kolozsvári ellenőrzőbizottság. Haladékat kérnek a nem autorizált bankok

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A kormány új devizatörvénye — mint arról részletesen beszámoltunk — nagy nyugtalanságot keltett az erdélyi és bánáti pénzügyi piacon. Miután a „Monitorul Oficial”, amely a törvény végrehajtási utasítását közli, a tegnapi napig nem érkezett meg Kolozsvárra, senki sem tudott biztosat arról, hogy az új devizatörvény milyen intézkedéseket kíván azoktól a pénzintézetektől, amelyek a devizaügyletek további lebonyolítására nem kapták meg még az ideiglenes autorizációt sem. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara a kereskedelemügyi minisztériumtól kapott felhívás alapján azonban megkezdte már a deviza felügyeleti hivatal kolozsvári fiókjának megszerzését és ebben a kérdésben tegnap, szerdán délelőtt értekezletre hívta meg Jonescu bankigazgatót, a Banca Nationala kolozsvári fiókjának vezetőjét, továbbá Georgescu kolozsvári pénzügyigazgatósági adminisztrátort.

Megszervezték a kolozsvári devizahivatalt

A tanácskozáson, amelyet Negrutiu János iparkamarai elnök vezetésével szerdán délben az iparkamara helyiségében tartottak meg, a kereskedelemügyi miniszter utasítása alapján megszervezték a devizaügyletek kolozsvári ellenőrzési hivatalát. A bizottság összetétele a következő: Elnök Negrutiu János iparkamarai elnök; helyettese Pop Sever iparkamarai alelnök; tagjai pedig Georgescu pénzügyigazgatósági adminisztrátor és Jonescu a Banca Nationala kolozsvári fiókjának igazgatója. Miután ez a bizottság a devizatörvény szövegéből — a végrehajtási utasítás hiányában — nem tudta megállapítani, hogy az autorizációs névjegyzékből kimaradt kolozsvári pénzintézetek március elseje után — amely napon az új törvény életbelépett — folytathatnak-e devizaügyleteket és ha igen, azok milyen természetűek lehetnek, elhatározta, hogy az összes kolozsvári pénzintézetek képviselőit délután öt órára közös értekezletre hívja össze, amelyen a további teendőket állapítják meg.

A kolozsvári pénzintézetek értekezlete

A délutáni értekezleten, úgy az autorizált, mint a felhatalmazást még nem kapott kolozsvári pénzintézetek képviselői csaknem teljes számban megjelentek. A tanácskozást Negrutiu iparkamarai elnök nyitotta meg és ismertette az új devizatörvény következtében előállott helyzetet. Közölte a bankok képviselőivel, hogy lap tudósítások és értesülések szerint az ideiglenes autorizációt csak hét kolozsvári pénzintézet kapta meg. Ezek az Albina fiókja, Banca Agrara, Banca Centrala, Banca Generala Tarii Romanesti fiókja, Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank, Banca Marmorosch, Blank & Co fiókja és a Banca Romaneasca fiókja.

Az elnöki előterjesztéshez elsőnek Lányi (Erdélyi Leszámitolóbank) igazgató szólott hozzá, aki annak a kérdésnek tisztázását óhajtotta, hogy a nem autorizált pénzintézetek közvetíthetnek-e devizaügyleteket a felhatalmazással már rendelkező bankok között, vagy nem.

Dr. Hirsch Gyula, a Közgazdasági Bank vezérigazgatója annak megállapítását kéri, hogy az új törvény kötelező-e már az összes pénzintézetekre, miután az erdélyi joggyakorlat az, hogy valamely

törvény akkor lép életbe, amikor annak végrehajtási utasítása is megjelenik. A devizatörvénynél azonban a végrehajtási utasítást, amelynek sok kérdést kell tisztázni, még mindig nélkülözik. Az új devizarendelet azt eredményezi, hogy február huszonnyolcadikán éjjel tizenkét órákor sok pénzintézet beszünteti a devizakereskedelmet, ami csak káros lehet a forgalomra és közgazdasági életre. Különösen azt a nehézséget kell megoldani, hogy a fedezetlen kötelezetket milyen módon eszkomptálják a működési engedélyt még nem élvező pénzintézetek.

Hasonló értelemben szólal fel Borbály Kálmán, az Erdélyi Gazdasági Bank igazgatója is.

Többek hozzászólása után Jonescu igazgató javasolja, hogy a nem autorizált bankok foglalják memorandumba kívánságaikat és gyakorlati példákkal illusztrálják a helyzet nehézségeit, a kereskedelmi és iparkamara pedig táviratilag interveniáljon a kormánynál a törvény végrehajtásának gyakorlati akadályai megszüntetése érdekében.

Dr. Hirsch Gyula arra kéri Banca Nationala kolozsvári igazgatóját, hogy a maga részéről, hivatalos minőségében is támogassa a kamara és a nem autorizált bankok kívánságát. Közli egyben, hogy — értesülés szerint — Arad, Brassó, Marosvásárhely, Nagyvárad, Nagyszeben, Szatmár és Temesvár pénzintézetei március elseje után is foglalkozni fognak devizakereskedéssel.

Kolozsvárt a bankok magánfelek részére beszüntetik a devizakereskedelmet

Beható tanácskozás után a nem autorizált kolozsvári pénzintézetek képviselői elhatározták, hogy március elsejétől kezdve magánfelek részére beszüntetik a devizakereskedelmet, miután nem vállalhatják a devizatörvény esetleges téves interpretálása miatt őket fenyegető tekintélyes összegű pénzbírságokat. A bankok egymás között azonban folytatják függő ügyleteik lebonyolítását és fedezik devizaszállásukat.

Az új törvény kritizálása során egyik bank-direktorra avanszált volt prefektus rezignáltan állapította meg:

— Tág tere lesz a kijárásonak!

Az értekezlet végül elhatározta, hogy a következő tartalmú táviratot küldi Bukarestbe:

A kereskedelmi és iparkamarában egybegyült kolozsvári pénzintézetek képviselői egyhangulag megállapítják, hogy a devizakereskedelmre autorizációt nem kapott bankoknak feltétlenül szükségük van harminc napi haladéokra, hogy függő devizaügyleteiket likvidálhassák és ezért részükre harminc napra a jogosultság meghosszabbítását kéri.

Iparpártolási kedvezményt kaptak a következő erdélyi vállalatok: az aradmegyei „Utrenia“-malom, a szentmártoni (Arad-m.) Prisch-testvérek műmalmja, a mikelaki Braun-féle hengermalom, a barasszói (Csik-m.) Hoffmann-féle fatizem, a tölgyesi Hoffmann-fürésztelep és a temesvári Arnold Schultz és társa „Kala“-halkonzervgyár.

Bukarestben kvótahus helyett illetéket szednek. Megírta az Uj Kelet, hogy a bukaresti polgármesteri hivatal nem akar több kontingenshust elfogadni. Bukaresti értesítés szerint Costinescu bukaresti polgármester javasolni fogja a kereskedelemügyi minisztériumnak, hogy a jövőben eszközrendő kivétel nélkül előállat-kvóta helyett kilogramonkénti illetéket szedjenek az exportőröktől.

Az export után fizetendő illetékből alapot létesítenének, amelyből az állam olcsó húst szerezhetne be a lakosság ama rétege számára, amely reászorul az állami támogatásra.

Határidő a hagyma és sajt-kivitelre. Bukarestből jelentik: Az ipari és kereskedelmi minisztérium közlése szerint mindazok a termelők és kereskedők, akik hagymát és görög (kemény) kasszavé-sajtot akarnak exportálni, kérvényeiket március 26-tól számított hét napon belül kötelesek a minisztériumba benyújtani. A kérvényben fel kell tüntetni, hogy a kivitelre szánt árumennyiség hol van leraktározva.

Ellenőrzik a vámkedvezményes áruk behozatálát. Bukarestből jelentik: A legfőbb vámigazgatóságot értesítették, hogy több temesvári gyáros a saját üzemi használatukra bejelentett importárú, eladták és ezáltal megkárosították az államot minthogy jogtalan vámkedvezményt vettek igénybe, Hasonló esetek megakadályozására a vámigazgatóság körrendeletet intézett az összes vámhivatalokhoz, hogy a legnagyobb szigorúsággal ellenőrizzék a vámkedvezményrel behozott árukat, vajjon a cégek tényleg saját céljaikra használják-e fel és azonnal tegyenek jelentést, ha ilyen áru piacra kerül, hogy a kihágók ellen megindíthassák az eljárást.

Valutapiac február 28-án. Bukarest.

Valuta: Márka 120—130, leva 115—120, török lira —, angol font 995—1000, francia frank 1340—1350, svájci frank 42—43, olasz lira 1000—1010, drachma 240—250, dinár 190—200, dollár 220—222, Napoleon 800—812, osztrák korona 32—33, magyar korona 7.25—7.50, cseh korona 610—620, lengyel marka 52—55. Deviza: Páris 1312, London 1005, Newyork 216, Róma 1025, Zürich 41, Prága 648, Bécs 30, Berlin 105, Budapest 8.

Zürich. Nyitás: Berlin 235, Newyork 532.50, London 2507, Páris 3260, Milánó 2565, Prága 15.77 1/2, Budapest 18, Belgrád 512.50, Bukarest 242, Varsó 105, Bécs 74.75, Bécs bélyegzett 75. Zárlat: Berlin 237, Newyork 532.50, London 2508, Páris 3240, Milánó 2562, Prága 15.80, Budapest 18, Belgrád 512.50, Bukarest 245, Varsó 105, Bécs 74.75, Bécs bélyegzett 75, Szófia 310.

Berlin. Nyitás: Róma 1080, London 106.000, Newyork 22.600, Páris 1380, Zürich 4225, Prága 660, Bukarest —.

Budapesti értéktőzsde. Nyitás: Salgó 81.500, Rima 12.600, Kőszén 233.000, Államvasút 39.500, Cukor 416.000, Ganz-Danubius 2,450.000. Az irányzat szilárd.

SPORT

Trénereket képeztek ki a nyugati kerület. A temesvári Comitetul Regional programjába vette a trénerképzést és ezért felszólította mindazokat, akik hajlandóságot éreznek magukban a trénerségre, forduljanak a kerületi bizottsághoz. A kiválasztott jelölteket a temesvári kerület saját költségén küldi ki a göteborgi előjátékokra és a vele kapcsolatos trénerképző tanfolyamra, amely három hónapig tart. A kurzusok nyelve a német.

A temesvári kerület szezonnyitó bajnoki mérkőzései. Temesvárt március 4-én kezdődik meg hivatalosan a bajnokság tavaszi fordulója. A másodosztályú bajnokságban a CFR és a Kadima csapatai találkoznak. A Kadima lényegesen megerősödött együttesrel veszi fel a küzdelmet és nagy ambícióval fog játszani, hogy gyenge helyzetén javítsa. Az őszi fordulóban 1:1 eldöntetlen eredménnyel zárult a két csapat mérkőzése. Az elsőosztályú bajnokságban a Kinizsi és az ESE mérkőzött össze erejükkel. A Kinizsi az eltávozott Fenyves helyén Matekot szerepelteti, míg csatársorában új-

lapot létesí-
szerezhetne
ny reászorul

vitelre. Bu-
kedelmi mi-
termelők és
emény) kas-
yeiket már
kötelesek a
ben fel kell
ennyiség hol

árak beho-
bb vámigaz-
svári gyáros
importáru,
az államott
tek igénybe,
vámigazgató-
amhivatalok-
ellenőrizték
vajjon a cé-
fel és azon-
biacra kerül,
az eljárást.

Bukarest.
120, török
ancia frank
olasz lira
190-200,
2, osztrák
7-50, cseh
55. Deviza:
216, Róma
30, Berlin

Newyork
ilánó 2565,
ad 512-50,
4-75, Bécs
Newyork
ilánó 2562,
ad 512-50,
4-75, Bécs

on 106.000,
rich 4225,

algó 81.500,
asut 39.500,
0.000. Az

T
yugati ke-
al program-
felszólította
k magukban
bizottsághoz.
kertület saját
ékokra és a
mra, amely
re a német.
tó bajnoki
kezdődik meg
ja. A má-
Kadima oca-
en megerősö-
és nagy am-
lyezésén ja-
telten ered-
Az első
ESE mérik
Fenyvessy
sorában új-

az játszani fog a lábtöréséből felgyógyult Schill.
Kínzsi győzelme várható az utolsó helyen álló
csapatával szemben. Az őszi forduló
2:0 arányban a Kínzsi nyerte.

Az aradi bajnoki mérkőzések. Aradon
március 4-én a következő bajnoki mérkőzések
kerülnek eldöntésre: Gloria-CFR—AMTE és Mike-
lakai TK—Vulcani SC.

Nagyvárad bajnoki programja. Március
4-én Nagyváradon is kezdetét veszi a hivatalos
tavaszi szezon. A sorsolás szerint a következő
csapatok játszanak a bajnokságot: NAC—Nagy-
károlyi AC, Törökvs—Bihorul és Egyetértés—
Makkabea. A mérkőzésekre a csapatok szorgalmas
tréninggel készülnek.

Ifjúsági sportolóknak tilos a kávéházak
látogatása. Az ifjúsági futballistáknak és atléták
nevelésére minden sportszövetség nagy gondot for-
dit. Az ifjúsági sportolók a jövő reményei, akik
hivatva lesznek a szenior rekordereket és bajnoko-
kat a küzdelem poránján felváltani. Rendkívül
fontos tehát az ifjúsági sportolók helyes irányu
morális és sportnevelése. A nagyváradai sportkerü-
let vezetősége fokozott figyelmet kíván fordítani
az ifjúsági sportolók fejlődésére és ezért fegyelmi
vétség terhe mellett megtiltotta nekik a vendéglők,
korcsmák és kávéházak látogatását.

A MAC és MTK első mezei futóverse-
nye. Budapestről táviratozza tudósítónk: A MAC
február 25-én rendezte meg első mezei futóver-
senyét. A nehéz, sáros pályán a futók gyenge
eredményeket értek el. A versenyt a rendező egy-
let adtái biztosan nyerték. A csapatverseny ered-
ménye: 1. MAC 42 pont, 2. FTC 60 pont, 3.
MTE 81 pont. Egyéni verseny: 1. Bejczy (MAC),
2. Zemplényi (Csillaghegyi MOVE), 3. Zoltányi
(MAC). Az MTK is megrendezte első mezei futó-
versenyt. Csapatversenyben: 1. MTK 30 pont,
2. Budapesti MOVE, 3. FTC 63 pont. Egyéni-
leg: 1. Somogyi (MTK), 2. Végh (FTC), 3. Gaál
(MTK). A MAC versenyt négy és fél kilométeres
távolságon ötven futóval, az MTK versenyt két
és fél kilométeres távolságon ötvenöt futóval ren-
dezték.

Felelős szerkesztő: DR. MARTON ERNŐ
Kiadó: KADIMA R-T.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Heti műsor:
Csütörtök: Hegyek alján. (Opera-helyárral. Premier
bérlet 36. szám. Előadás kezdetén a nézőtérre
vezető ajtókat bezárják.)
Péntek: Es Pippa táncol. (Először. Irodalmi munká-
bérlet 5. szám. Premier helyárral.)
Szombat d. u. 3-kor: A morfium. (Újdonság, 7-edszer
Olcsó helyárral.)
Szombat este 7-kor: Hegyek alján. (Másodsor. Opera-
helyárral. Napi bérlet 99. szám, C. Előadás
kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)
Szombat este 10 és fél órákor: Tavasz ébredése. 6-ad-
szor. Rendes helyárral.)
Vasnap d. u. 3 órákor: János vitéz. (Olcsó helyárral.)
Vasnap este 7-kor: Gyurkovics lányok. (Premier
helyárral. Napi bérlet 100 szám A)
Vasnap 10 és fél órákor: Hazudik a muzikász.
(Operett-újdonság. 8-adszor. Rendes helyárral.)
Hét: Es Pippa táncol. (Másodsor. Rendes helyárral.
Napi bérlet 101 szám, B.)

Központi Téli kertben minden este 9 órákor
nagy előadás. 1425

A színházi iroda hírei

Hegyek alján. Az utolsó próbák folynak már a
színpadon teljes apparatussal az ideál évad nagy zenei
szemléjéből, D'Albert Jenő világhírű darabjából, a
Hegyek alján-ból. Csütörtökön este lesz a Hegyek
alján bemutatója, amelyre hónapok óta fanatikus lelke-
ségei készül a színház énekes személyzete a Sugár
Frigyes és dr. Bródi Miklós vezetése mellett s amelyet
leszűr érdeklődéssel és lázas izgalommal vár Kolozsvár
egész műértő közönsége. Szombaton este 7 órákor
megismétlik a Hegyek alján előadását.

Es Pippa táncol. Imre Sándor rendezése mellett
lesz a színház drámai személyzete Hauptmann Gerhart
művészi, gyönyörű drámájára, amelynek címe: Es
Pippa táncol. Magyar nyelven először fog ezuttal színre-
kerülni ez a csodás és klasszikus értékű alkotás,
amelyet a nagy világvárosok közönségei lelkesedéssel
néztek. Pénteken este adják elő az Es Pippa táncol
C. mesejátékot s ez lesz az irodalmi munkás ciklus
ötödik estéje. A főszerepeket Izsáky Margit, Lengyel,
Gáspár, Forgács, Izsó, Réthelyi, Cselle, Virág Lajos,
Levelei fogja játszani. Hétfőn este megismétlik Es
Pippa táncol előadását.

Mozgók műsora:

Apollo mozgó: an: csütörtökön A Idősgár
kunyhója. Amerikai csetek. Főszerepe: n Henny
Stanford és Schirlei Masan. Péntek-szombat
kőves nő. Az Ufa-gyárak me k pó filmjátéka, fő-
szerepben: a csodaszép Lya Mara. Emelka sláger.

Egyetem mozgóban: csütörtökön az óriási sikert
aratott, remek történelmi látványosság, a Madame
Recamier kerül színpadra Fern Andréval és Bern Aldorral
a főszerepekben. Péntek-szombat-vasárnap az Apollo-
filmvállalat sláger! George Bully. Egy lángeszű bün-
ügyi ny mozás története, főszerepben a kiváló
Stuart V ebb.

Uránia mozgóban: csütörtökön A lelketlen férj.
Megkapó társadalmi filmszínű, főszerepben: a bü-
bájos Henny Porten és méltó partnere, Johannes Riemann,
Pénteken Madame Recamier, a diadalmas történelmi
látványosság!

Pályázat

Az olthévi Izr. Orth. Hitközség azonnali be-
lépésre kiscsaládú metszőt keres, ki egyben előimádkozó
is legyen. Ajánlatok a hitközségi elnökséghez küldendők.
5214

עבדת וירע של פסח 1479
Husvétii ecetsav kapható
„Phönix“ kénsavgyárnál Nagy-
bánya. Sürgőnycim:
„Phönix“ Baiamare.

1 kg. ort. כשר szalámi 38 Róth Adolf
lei, 1 kg. kolbász 28 lei
villanyerőre berendezett szalámigyára Cluj,
Rudolf-ut 20. Vizonteladónak árkedvezmény!
Postai szétküldés! 5216

ELSŐ NAGYSZEBENI KÖSER SZALÁMI,
FÜSTÖLTHUS ÉS KONZERVGYÁR
ELJOVITS
ÉS TÁRSA
Kérjük tisztelt vevőinket, hogy
további becses megbízásai-
kal felkeresni szíveskedjenek.
Naponként friss áru, melyeket
azonnal a legolcsóbb áron szállítunk.
Naponkénti postai és vasuti szétküldés!

AZ IPAR ÉS KERESKEDELMI BANK R-T.
1470 Strada Regina Maria (Deák F.-u.) 49
ELVÁLLAL:
Magyarország, Németország és Cseh-
szlovákiába napi vagy fix ár mellett
ÁTUTALÁSOKAT

Kabát és kosztüm legújabb divat szerinti készítését jutányo-
san vállalom a Kínzsi-utca 2 sz. alá áthe-
lyeztet női divatszalonomban. A n. é. közön-
ség további szives pártfogását kérem. 1418 Davidovics Mór

Modern üvegesiszolda és tükörárugár
PÉCHY ÉS TÁRSA
ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD),
STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20
Készíti a legszebb tüköröket és butor-
üvegeket minden Ujrafoncsorozás
méretben és mennyiségben! Kérjen árajánlatot

Kötött, szövött és norinbergi áruk nagy-keres-
kedése Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagypiac-tér 1352
Schönberger, Spitz & Co.

Bankhaus
Halpern & Segall
Centrale: Cornauti. Filialen: Bucuresti, Galati
Cluj, str Gheorghe Bariltu 2
Telegr. Adr.: „Halsegbank“
Agenturen: Chisinau, Jasi
Übernimmt, Überweisun-
gen auf allen Plätzen der
Welt unter kulantesten
Bedingungen, sowie alle
kommerciellen Transaktio-
nen und Bankgeschäfte
1460

ORTH. כשר SZALÁMI ÉS
FÜSTÖLTHUSGYÁR
ALBA-JULIÁN,
5200
mely villanyerőre van
berendezve. gyárt min-
dennemű szalámi, kol-
bász, virsli és sonkaárut
הכשר és árjegyzék kívánatra küldetik

UJI ÜVEGÜZLET UJI!
1448 A helybeli és vidéki vásárló-
közönség szives figyelmébe!
Ausländer Rudolf
a volt Ausländer Testvérek
cég társtulajdonosa üveg, por-
cellán és lámpaüzletét meg-
nyitotta Cluj, Calea Regele
Ferdinand 37 szám alatt
UJI ÜVEGÜZLET UJI!

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 1 lei. — Vastagabb betűvel szedett szavak 2 lei. — Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szóig — 10 lei. Jelírók hirdetésekre semmiacum felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetésekkel a kiadókban vehetők át, vidékiek a hivatal címre továbbíthatók. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 lei 60 bani bélyegköltés fizetendő.

Benősi 34 éves izraelita vallású állami tisztviselő oly családba, hol ipari vagy kereskedelmi vállalatba való bevételleg egzisztenciát teremthetne. Teljes című megkereséseket „Megértés” jelígyre a kiadóhivatal továbbítja. 5218

Angolból, franciából, németből csoportoktatás és privátórák Calea Victoriei 16 sz. 5178

Egy két és fél éves kis gyermekem mellé keresek egy perfekt német bonnet. Magyarul tudó előnyben. Cím: Grosz, Kudzsir. 5205

Ügyes és rendszerető izr. segéd, vas- és fűszer szakmából, román és magyar nyelvtudással üzletben felvétetik. Szombaton zárva. Káhn Áron Halmi. 5211

Rőfös és divatárus segéd több évi gyakorlattal állást keres azonnali belépésre. Esetleg vidékre is Cím. a kiadóba. 5212

Reklám- és alkalmi plakátokat tervez Schlosser expresszionista festőművész Limisoara, Fűrdő-u. 9. 5202

Hitelesített űrmértékek nagybani gyártása. R. M. S. (trafik) táblák kaphatók **Grünwald Jakob** bádógarugyárban Cluj, Piața M. Viteazul 13

Írógépek

és kellek állandóan nagy választékban. Javításokat legolcsóbban vállalok. Cluj, P. Mihai Viteazul (v. Széchenyi-tér) 40. sz. Telefon 493.

Finkler Antal

Aggag és Vegyipari Rt. Szatmár

Gyárt: bőrenyvet, csontenyvet, csontzsirt, mütrágyát, szappant, kocsikenőcsőt, gépszirt, téglát stb. Vesz: csontot, száraz és rizes huslást, nyers és olvasztott faggyut

Sardella gyűrű (ringli)

Patria olasz márka 1/10, 1/8, 1/4, 1/2 kg.-os kapható. 1401

Léb Fivérek cégnél

Telefon 471 CLUJ Telefon 471

Cukorka és esokoládé raktár

Lusztig és Nussbächer Calea Regele Ferdinand 31. sz. Szállítunk póstán, utánvét mellett. 1439

Csillárok

asztali és éjjeli szekrénylámpák a legegyszerűbbtől legdiszesebb kivitelig nagy választékban állandóan raktáron, továbbá villany-vasalók és főzők, valamint az összes szerelési anyagok és minden feszültségre kicsinyben és nagybani eladása. !!

Égők

ERDÉLYRÉSZI CSILLÁRRAKTÁR Cluj-Kolozsvár, Calea Reg. Ferdinand 1469 (volt Wesselényi Miklós-u.) 11. szám.

Arcképes igazolvánnyal ellátott
tisztviselők és CFR
alkalmazottak
!

A tavaszi szükségletek beszerzésére
márc. 15.-éig
nagy alkalmi elárusítást
rendezünk a szokásos nagy kedvezményekkel

Barchet 25.50	Divat szövet 25.50	Sima zephirek 28.50
Opál batist 49.50	Karton v. divat-grenadin 27.50	
Ágynemű kanavász 37.50	Férfi harisnya 16.50	
	Férfi v. női ing 89.50	
	Női cörna keztyű 19.50	

stb. = stb.

DICK JAKAB és FIA

Cluj, str. Regina Maria 5.

A kolozsvári CZELL-Sörgyár

gyártmányai

Hercules duplamalata tápsör különlegesség és a világos

Monostor sör

utolérhetetlen minőségük miatt vezető márkának bizonyultak

1428

Mindenütt kaphatók!

Mindenütt kaphatók!